

Інформаційна дипломатія: кроки становлення

Народився 8 жовтня 1952 р. на Полтавщині. Закінчив Академію суспільних наук у 1986 р. У засобах масової інформації працює з 1975 р. Обіймає посаду директора ДІНАУ — Українформ.

Останнім часом з різних трибун і на різних рівнях дедалі гучніше лунають заклики до українських ЗМІ енергійніше інтегруватися у світовий інформаційний простір. Почастішали докори на їх адресу: про Україну, мовляв, міжна-

родне співтовариство знає лише по Чорнобилі, «справі Лазаренка», різного роду інших політичних скандалах та ще хіба по київському «Динамо». Аніскільки не заперечуючи вмотивованість критичних закидів, хотів би все ж спробувати розібратися у ситуації глибше.

Нещодавно ми відзначали десятиріччя незалежності нашої держави. Головний підсумок поступу на цьому порівняно короткому відтинку часу визначений у президентській доповіді і підтверджений нашим буттям: «Україна відбулася як держава, вона визнана світом». Бо попри безліч великих і малих проблем, попри наше природне бажання вже сьогодні бачити Україну і її громадян заможнішими, очевидним і незаперечним є те, що фундамент завтрашнього, значно кращого дня змуровано, як очевидним і незаперечним є і те, що чимало цеглин у цей підмурок заклали й вітчизняні ЗМІ. А хіба й не їх зусиллями у тому числі Україна здобула визнання у світі?!

Інша справа, що зробити ще треба ой як багато. Довершити реформи в економічній і політичній сферах, домогтися, щоб

Україна стала повноправним членом впливових міжнародних організацій, щоб продукція її виробників стала зноюю у світі, щоб її без перешкод і з задоволенням купували на всіх континентах. Як швидко вирішуватимуться ці завдання, значною мірою залежатиме від того, до чого нас закликають, — інформаційній присутності на світових теренах

Наскільки досяжною є така мета, однозначно відповісти важко. Як на мене, тут позначаються взаємозв'язок і взаємодія низки факторів, як внутрішніх, так і зовнішніх. Нам, зокрема, багато обіцяли, але здебільшого це «багато» залишилось обіцяною. Ми сподівалися продавати, але самі захлинулися в іноземному крамі сумнівної якості. Чи легко пробитись українським машинам, зерну, цукру, іншим товарам на зарубіжний ринок? Переконалися, що ні. А хіба з інформацією може бути по-іншому? Адже вона — теж товар, вона також має торувати стежку на світовий інформаційний ринок. І шлях цей, мабуть, не легший, ніж в українських літаків, чавуну і сталі, тракторів і КраЗів, не легший, ніж дорога України в Європейський Союз.

Однак «не легший» зовсім не означає, що він нездоланий. Можна, звичайно, скаржитися на брак коштів, без яких неможливо встигати за новітніми інформаційними технологіями, Internet-проектами, протистояти інформаційним диверсіям. Але, з іншого боку, фантастичні інвестиції — ніщо без людського фактору. Під лежачий камінь, як відомо, вода не тече. Хто ж працює, той, врешті, долає... В Україні це переконливо доводять телекомпанії «Інтер» та «1+1». Та й національні теле- і радіокомпанії почуваються у тому самому закордонному просторі дедалі впевненіше. Приємно зустрічати серед його «суб'єктів» газети «День», «Факти і коментарі», агентство «Інтерфакс-Україна» та інші наші ЗМІ.

Відразу кількома напрямками простує на світовий інформаційний ринок Укрінформ. Він, зокрема, першим і єдиним від України був прийнятий до Європейського альянсу пресових агентств. Плідність нашої участі у ЄАПА має кілька вимірів. По-перше, ми, як і будь-хто з інших членів, маємо можливість черпати в альянсі загалом і окремо у його провідних учасників новітні ідеї у сфері інформаційної діяльності. По-друге, ці ідеї, здебільшого, вже пройшли апробацію в якомусь з агентств. Отже, можна зважити доцільність їх впровадження у нас, передбачити з урахуванням досвіду європейських партнерів пріори-

тети при їх реалізації, запобігти помилкам. Нарешті, участь в ЄАПА дає змогу звирити свій шлях, переконатись у вірності власних нововведень, обраних орієнтирів, чи навпаки — за-сумніватись.

Укрінформ започаткував і постійно розширює співробітництво з іноземними інформаційними інституціями. Сьогодні на основі двосторонніх угод він обмінюється інформацією з 19 зарубіжними агентствами, зокрема з БТА (Болгарія), МТІ (Угорщина), ІТАР-ТАСС (РФ), ТАСР (Словаччина), Сінхуа (Китай), ТАНЮГ (Югославія), АА (Туреччина), БілТА (Білорусь), Молдпрес (Молдова), КАЗААТ (Казахстан), Ельта (Литва), ЕТА (Естонія) та іншими. Інформаційну стрічку Укрінформу отримують на умовах передплати також радіо «Свобода», «Німецька хвиля», інформаційний центр НАТО, інформаційна служба Світового банку, ряд інших міжнародних організацій та посольств зарубіжних країн в Україні. Завершується робота щодо підписання угоди про співробітництво Укрінформу з національними інформаційними агентствами Вірменії, Грузії, Португалії.

Як засвідчує світовий досвід, конкурентоспроможність інформаційного продукту на міжнародному інформаційному ринку значною мірою залежить від поширення його одночасно кількома мовами. Укрінформ сьогодні пропонує свою інформацію українською, російською та англійською мовами. У 2002 р. маємо намір започаткувати німецькомовну інформаційну стрічку.

В інтегруванні Укрінформу у світовий інформаційний простір важливу роль, за нашим переконанням, мають відігравати кореспондентські пункти агентства в зарубіжних країнах. Вони повинні стати своєрідними мостами у поширенні інформації про Україну зарубіжним урядовим та громадським структурам, міжнародним організаціям, ЗМІ.

Власну зарубіжну кореспондентську мережу Укрінформ прагнув розвивати, починаючи з 1992 р. Згідно з дорученням Уряду розроблялися проекти постанови Кабміну про створення кореспондентських пунктів агентства у зарубіжних країнах, «Положення про кореспондентський пункт у зарубіжній країні», кошториси видатків на створення та утримання кор-пунктів в окремих країнах, «Графік поетапного створення кореспондентських пунктів Укрінформу в зарубіжних країнах».

Пропозиції з цього питання неодноразово подавалися до Кабінету Міністрів України. Однак реального вирішення це актуальне для агентства і держави питання тривалий час не знаходило. Тому агентство самотужки почало створювати корпункти за кордоном. На сьогодні воно має 12 зарубіжних кореспондентів, шість з яких є громадянами України і перебувають у штаті, решта — позаштатні. Штатні корпункти діють, зокрема, у Бельгії, Німеччині, Польщі, Угорщині, Греції, Італії. Але ні ці, ні позаштатні корпункти через нестачу в агентства коштів з достатньою ефективністю працювати не можуть. Через відсутність належного фінансування агентство змушене було ліквідувати корпункти у США, Китаї, Швейцарії, Болгарії, не може створити повноцінних корпунктів у Росії та Молдові.

У 2000—2001 рр. Кабінет Міністрів прийняв постанови відповідно №1377 та №219, спрямовані на розширення закордонної мережі Укрінформу. Згідно із затвердженим графіком у 2001 р. агентство мало відкрити корпункти у Росії, США, Бельгії, Німеччині та Польщі. Однак кошти на це у Держбюджеті не передбачено. У 2002 р. графіком передбачене відкриття ще 5 корпунктів. І, звичайно, ми сподіваємося, що крига, зрештою, скресне.

Нарешті, ще один напрям. В Укрінформі ведеться активна робота щодо створення відкритих англomовних інтернетівських веб-сайтів, а також потужного порталу. Інформаційний портал міститиме широку інформацію про нашу країну і сприятиме інтеграції України у світовий інформаційний простір.

Так крок за кроком торується шлях у міжнародне співтовариство. По суті, відбувається, хоч і не так швидко, як хотілося б, становлення нашої інформаційної дипломатії.

* * *